

Από: Αγγελική Π. Μητροπούλου (Διδάκτωρ-Δικηγόρος)

Ευκολότερα στη μειωμένη σύνταξη (62^ο έτος) από 20-12-2023

I. Το προϊσχύον καθεστώς (ν. 1902/1990)

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ Α 138), όπως ισχύει, για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης γήρατος σε μισθωτούς που ασφαλίστηκαν πρώτη φορά μέχρι και 31-12-1992, εκτός της γενικής προϋπόθεσης των 4.500 ημερών ασφάλισης, απαιτείται και η πραγματοποίηση 100 ημερών ασφάλισης σε κάθε έτος από τα πέντε αμέσως προηγούμενα του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης ή της συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας χρόνια.

Η διάταξη αυτή, αδιανόητη στη σύλληψή της και κοινωνικά απαράδεκτη, στέρησε για δεκαετίες σε πολλές χιλιάδες ασφαλισμένων (κυρίως γυναίκες) την πρόωρη αλλά και μειωμένη σύνταξη. Γι'αυτό η πρόσθετη αυτή προϋπόθεση για τους ασφαλισμένους προ του 1993 πρέπει άμεσα να καταργηθεί.

II. Το νέο ευνοϊκότερο καθεστώς (άρθρο 121 ν. 5078/2023)

Με τη διάταξη του άρθρου 121 του ν. 5078/2023 (ΦΕΚ Α 211) με τίτλο «Αναμόρφωση επαγγελματικής ασφάλισης, εξορθολογισμός ασφαλιστικής νομοθεσίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, σύστημα διορισμού και προσλήψεων των εκπαιδευτικών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και λοιπές διατάξεις» διευκολύνεται η απονομή μειωμένης σύνταξης σε ασφαλισμένους του ε-ΕΦΚΑ που επλήγησαν από την πανδημία του Covid-19 και δεν πραγματοποίησαν τις απαιτούμενες 100 ημέρες κατά τα έτη 2020 ή/και 2021.

Συγκεκριμένα, στους ασφαλισμένους για πρώτη φορά πριν από την 1-1-1993, που υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης για τη λήψη μειωμένης σύνταξης και δεν συμπληρώνουν εκατό (100) ημέρες ασφάλισης εντός του έτους 2020 ή/και του έτους 2021, δίνεται η δυνατότητα επέκτασης των πέντε ετών για ένα ή δύο ακόμη χρόνια, προκειμένου να συνυπολογιστούν οι ημέρες εργασίας αυτών των ετών και να εξέλθουν στη σύνταξη.

Ειδικότερα το άρθρο 121 του ν. 5078/2023, που τιτλοφορείται «Προϋποθέσεις ασφαλιστικού δεσμού μειωμένης σύνταξης για το έτος 2020», ορίζει ότι: «Για τους ασφαλισμένους πριν την 1η.1.1993, που υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης για τη λήψη μειωμένης σύνταξης, σε περίπτωση που δεν

συμπληρώνουν εκατό (100) ημέρες ασφάλισης εντός του έτους 2020 ή του έτους 2021, η αναζήτηση της πενταετίας του ασφαλιστικού δεσμού εκτείνεται για ένα (1) ή δύο (2) επιπλέον έτη αντίστοιχα.».

Σύμφωνα δηλαδή με τη διάταξη του άρθρου 121 του ν. 5078/2023, εφεξής οι ασφαλισμένοι και ασφαλισμένες που συμπληρώνουν το 62^ο έτος ηλικίας, θα μπορούν να λάβουν μειωμένη σύνταξη, αν έχουν 15 χρόνια ασφάλισης (4.500 ΗΕ) και 100 ένημα ανά έτος, τα πέντε (5) προηγούμενα έτη, χωρίς να υπολογίζονται τα έτη του κορονοϊού (2020-2021), αλλά τα έτη 2019-2018, ακόμη και 2017.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η νέα αυτή διάταξη παρέχει για πρώτη φορά τη δυνατότητα να αναζητηθούν τα 100 ένημα κατ'έτος ακόμη και σε βάθος οκταετίας, εάν δεν υπάρχουν κατά τα έτη 2020 και 2021. Ειδικά για ασφαλισμένους που προβλέπουν να εξέλθουν και δύνανται να το πράξουν το 2026, η αναζήτηση των 100 ενσήμων, αντί για τα έτη 2020-2021, σύμφωνα με τη διάταξη, μπορεί να ανατρέξει μέχρι και το 2018, δηλαδή σε βάθος δετίας αντί δετίας, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.

III.Η Εγκύκλιος 2/2024 του e-ΕΦΚΑ και η νέα διάταξη με δύο παραδείγματα

Σε υλοποίηση της ανωτέρω διάταξης, ο e-ΕΦΚΑ εξέδωσε την υπ'αριθ. 2/2024 Εγκύκλιο (αριθ.πρωτ. 79922/19-1-2024) προς ενημέρωση των ασφαλισμένων και διευκόλυνση των υπαλλήλων του, στην οποία αναφέρονται τα εξής δύο παραδείγματα:

Παράδειγμα Α:

Υποβολή αίτησης συνταξ/σης με τη συμπλήρωση του 62ου έτους: 2024

Κρίσιμη πενταετία: 2019 - 2023

Ασφάλιση λιγότερη από 100 ημέρες: 2020

Νέα πενταετία μετά την επέκταση: 2018 - 2023

Παράδειγμα Β:

Υποβολή αίτησης συνταξ/σης με τη συμπλήρωση του 62ου έτους: 2024

Κρίσιμη πενταετία: 2019 - 2023

Ασφάλιση λιγότερη από 100 ημέρες: 2020 και 2021

Νέα πενταετία μετά την επέκταση: 2017 - 2023

IV.Αναδρομική εφαρμογή της νέας ρύθμισης

Η διάταξη, η οποία ισχύει από τη δημοσίευσή της στο ΦΕΚ (δηλαδή από 20-12-2023), καταλαμβάνει:

-τις αιτήσεις συνταξιοδότησης για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης που έχουν υποβληθεί από αυτή την ημερομηνία και μετά,

-τις εκκρεμείς αιτήσεις κατά την ημερομηνία αυτή, εφόσον στην κρίσιμη πενταετία περιλαμβάνονται τα έτη 2020 ή/και 2021 και

-τις αιτήσεις που έχουν απορριφθεί λόγω μη συμπλήρωσης λόγω μη συμπλήρωσης των 100 ημερών ασφάλισης κατά τα έτη 2020 ή/και 2021.

Ειδικά για τις αιτήσεις που έχουν απορριφθεί, η Εγκύκλιος του ΕΦΚΑ αναφέρει ότι θα πρέπει να επανεξεταστούν είτε οίκοθεν είτε κατόπιν αίτησης από τους ενδιαφερόμενους, η οποία θα έχει το χαρακτήρα «όχλησης».

V.Είναι αυτονόητο ότι η νεώτερη διάταξη του άρθρου 121 του ν. 5078/2023 είναι σε θετική κατεύθυνση ακριβώς καθώς επεκτείνει το κρίσιμο χρονικό διάστημα, εντός του οποίου δύναται να αναζητηθεί ο κρίσιμος ασφαλιστικός χρόνος προκειμένου να θεμελιωθεί δικαίωμα σε μειωμένη σύνταξη.

Ωστόσο, όντας απλώς μια αναγκαστική ρύθμιση των αδικιών που προξενήθηκαν από το ανέλπιστο γεγονός της πανδημίας, και η νεώτερη ρύθμιση αποφεύγει να εισέλθει στην ουσία τού ζητήματος και να λάβει υπόψιν ότι η μειωμένη σύνταξη αποτελεί -ως επί το πλείστον- αναγκαστική επιλογή ασφαλισμένων που είτε ταλανίζονται από την μάστιγα της ανεργίας, είτε εργάζονται σε ιδιαίτερα βαριά επαγγέλματα, είτε έχουν επωμισθεί πολλαπλά οικογενειακά βάρη. Είναι σαφές ότι η κατανόηση του ασφαλιστικού πληθυσμού που δέχεται την δια βίου απομείωση των συντάξιμων αποδοχών του προκειμένου να εξέλθει νωρίτερα σε σύνταξη, καθιστά την πρόσθετη προϋπόθεση του λεγόμενου «ενεργού ασφαλιστικού δεσμού» όχι μόνον αδικαιολόγητη, αλλά και κοινωνικά άδικη.

Αγγελική Π. Μητροπούλου

Διδάκτωρ-Δικηγόρος